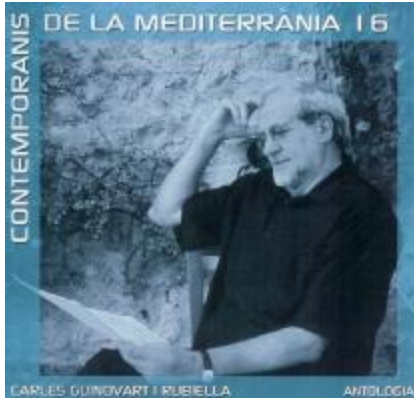

ANÀLISI MUSICAL

A l'entorn de l'Anàlisi Musical

per Carles Guinovart

Extracte del seu discurs d'ingrés com a acadèmic electe de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi en l'acte que va tenir lloc el 21 de setembre de 2005

Una reflexió sobre l'Anàlisi Musical

Quan hom parla, mitjançant l'anàlisi, de la tradició, de la perfecció d'uns models vistos amb admiració, pot semblar l'expressió d'una nostàlgia del passat en una actitud potser conservadora. Res no és més lluny de la nostra actitud d'aquest possible equívoc! El que hom cerca a través de l'anàlisi, per a la interpretació de textos pautats, és la pulsio progressista dels grans mestres, aquella actitud precisament no conformista que empeny l'evolució cap endavant. [...] L'experiència única d'una aproximació que et fa comprendre, valorar i estimar una obra d'art específica és un fet exclusiu amb valor propi, amb necessitat d'ésser viscut i experimentat en primera persona. Per això l'anàlisi musical, vista així, es confon amb el concepte d'interpretació, a partir de les pròpies lleis de la música. I aquí m'agradaria fer una distinció entre *Intèrpret* i *Executant*, entre l'artista que s'expressa a partir d'unes essències, i ni tan sols reproduint, sinó re-creant des del coneixement més pregon de l'obra, d'aquell altre músic que travessa la composició sense una noció estructural, sense planificar l'impacte, per exemple, de les intensitats, sense posar en evidència la seva qualitat i cercant, tal com cal, la màxima coherència del tot.

[...] Anàlisi musical?... Diguem, reviu l'aventura creativa des de les pròpies conseqüències de les lleis musicals. Quasi podríem manifestar que cada composició és una manifestació que fa el propi compositor, molt sovint sense saber-ho ell mateix, d'aquestes lleis universals, lleis que, com una brúixola indicadora, assenyalen la tendència o el possible esdevenidor de l'obra.

[...] És curiós que quan parlem d'anàlisi musical encara hi ha qui tem que pugui reduir-se la música a la freda descomposició d'un mecanisme funcional, descobrint, com si es tractés de

revelar els trucs o les estratagemes en un joc de prestidigitació, precisament allò que, en el seu misteri, era el que més agradava. Possiblement considerin que l'anàlisi pretengui dissecar la música, privar-la de la vitalitat de l'esperit i, per tant, que perdi el seu encant i atractiu. Als que així pensen m'agradaria dir-los que la indagació pròpia de l'anàlisi musical no arribarà mai a matar l'esperit de la música, ni a descobrir el secret de l'obra d'art, perquè l'alè, l'espectre que l'alimenta és simplement inaprehensible. Com succeeix en la descoberta de l'espai còsmic, expansiu, immens, una vastitud que resulta més gran com més hom s'hi acosta, com més hom l'estudia, així l'amor a la música creix amb el coneixement, fondejant aquest pou insondable que és el misteri de l'art com a expressió de la gran incògnita de l'home. [...]

Pedagogia de l'Anàlisi Musical

[...] L'estudi de l'harmonia i el contrapunt és, per a la comprensió de la música, quelcom tan important com l'estudi de la gramàtica a l'escola per a la comprensió del llenguatge. Al llarg del temps, l'observació atenta dels estudiosos en la utilització de la llengua, així com els impulsos d'expressió parlada i escrita, han obert perspectives interessantíssimes tot al llarg del nostre segle, que han permès crear teories que van molt més enllà de l'antiga gramàtica i fins i tot de la mateixa sintaxi.

És a partir d'aquest paral·lelisme amb la moderna lingüística i l'estructuralisme que podem començar a parlar dels canvis espectaculars que s'han anat produint en el camp de l'anàlisi musical en el nostre segle, amb precioses incursions en l'àmbit de l'estil i la gramàtica generativa de la música. És aquest un moviment imparabile que, a través dels deixebles del gran teòric austríac Heinrich Schenker, ha fet furor, des de després de la Primera guerra mundial als EE.UU. d'Amèrica.

Quan volem treballar una obra, per exemple, no volem quedar-nos només en el que fàcilment es dedueix de les aparences de la superfície, pretenem endinsar-nos en altres realitats subjacents, partint molt sovint de valoracions hipotètiques, i en conseqüència susceptibles d'error, però que permetin construir teories o descobrir resultats insospitats. I ho fem ajudant-nos de gràfics sinòptics a diferents nivells d'aproximació, des de la perspectiva general de la gran dimensió fins a la cèl·lula generativa de tot el procés com a darrer estadi possible. Entre aquests dos punts extrems podem trobar un punt intermedi o nivell mig. Fent un paral·lelisme amb el món tan estudiat per S. Freud de la psicologia i els graus de consciència, subconsciència i inconsciència, s'estableix una correspondència entre aquests tres estadis de coneixement i el que pugui donar la gran, la mitjana i la petita dimensió. Cal penetrar el

subconscient de la música i descobrir noves coses. I no sé si és un pur atzar el fet que Freud i Schenker fossin tots dos vienesos!

[...] Després de tant parlar sobre la matèria restem encara perplexos al davant del que es pugui entendre per anàlisi musical. No em demaneu, doncs, una definició, ja que, com totes les coses profundes, s'ha de viure el seu procés. Només si em veiéu obligat a pronunciar-me i hagués de fer-ho en la síntesi d'un sola paraula, potser hauria de dir-vos que *anàlisi musical* és poesia, per no dir que és metafísica [els subratllats són del mateix autor].

Barcelona, 21 de setembre de 2005

GUINOVART, Carles (2005): *A l'entorn de l'Anàlisi Musical*,
Fragments extrets del discurs d'ingrés com a acadèmic electe de la
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi